

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0510U000531

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-07-2010

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мамічева Олена Володимирівна

2. Mamicheva Lena Vladimirovna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 19.00.01

Назва наукової спеціальності: Загальна психологія, історія психології

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 05-06-2010

Спеціальність за освітою: 7.010106

Місце роботи здобувача: Слов'янський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125108

Місцезнаходження: Україна, м. Слов'янськ, Донецька область, 84116, вул. Г. Батюка, 19

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 41.051.07

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Слов'янський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125108

Місцезнаходження: Україна, м. Слов'янськ, Донецька область, 84116, вул. Г. Батюка, 19

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.21.51

Тема дисертації:

1. Психологічні основи розвитку педагогічних здібностей викладачів гуманітарних дисциплін вищих навчальних закладів
2. Psychological bases of development of pedagogical abilities of teachers of humanitarian disciplines of higher educational institutions

Реферат:

1. Об'єкт дослідження - педагогічні здібності викладачів вищих навчальних закладів. Предмет дослідження - психологічні основи розвитку педагогічних здібностей, зокрема, предметно-педагогічних здібностей, викладачів гуманітарних дисциплін вищих навчальних закладів. Методи дослідження. У роботі використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження: теоретичні: аналіз, співставлення, порівняння, узагальнення, систематизація; вивчення та аналіз філософської, психологічної та педагогічної літератури з проблеми здібностей для обґрунтування теоретичних підходів до проблеми розвитку педагогічних здібностей у педагогічних кадрів; емпіричні: спостереження, бесіда, опитування, тестування, анкетування, констатуючий експеримент; метод психодіагностичного обстеження - для вивчення комунікативних та організаторських схильностей, формально-динамічних властивостей педагогічних кадрів; їхньої потреби у досягненні; виявлення співвідношення двох сигнальних систем; спрямованості особистості;

а також методи математичної статистики: кореляційний, факторний, множинний лінійний регресійний, порівняльний аналізи; метод варіаційного аналізу, обчислення процентних співвідношень. Для перевірки достовірності отриманих результатів застосовано t-критерій Ст'юдента з використанням пакета прикладних програм Statistika 5,0 for Windows. Наукова новизна отриманих результатів: представлено концепцію психологічних основ розвитку предметно-педагогічних та педагогічних здібностей викладачів вищих навчальних закладів гуманітарного профілю та їх основні складові; розроблено компоненти та показники предметно-педагогічних здібностей викладачів вищих навчальних закладів за предметами; визначено психологічні особливості розвитку показників предметно-педагогічних здібностей викладачів вищих навчальних закладів гуманітарного профілю у порівнянні з викладачами негуманітарного профілю; встановлено індивідуально-психологічні властивості викладачів гуманітарного і негуманітарного профілів та їх зв'язок з предметно-педагогічними здібностями; визначено основні детермінанти розвитку предметно-педагогічних здібностей викладачів вищих навчальних закладів гуманітарного профілю; розроблено структуру предметно-педагогічних здібностей викладачів гуманітарного та негуманітарного профілів по кожному з предметів, а також виділені їх спільні характеристики; розроблено модель розвитку предметно-педагогічних і педагогічних здібностей викладачів вищих навчальних закладів гуманітарного та негуманітарного профілів, визначено механізм їх розвитку; встановлено взаємозв'язок розвитку педагогічних здібностей в залежності від індивідуально-психологічних властивостей, стилю педагогічної діяльності та стажу викладачів вищих навчальних закладів гуманітарного та негуманітарного профілів; удосконалено трактування понять "педагогічні здібності" та "предметно-педагогічні здібності", систему класифікації здібностей викладачів вищих навчальних закладів, опитувальник "Індивідуального стилю педагогічної діяльності викладача", дістали подальшого розвитку діагностичний комплекс визначення предметно-педагогічних та педагогічних здібностей викладачів вищих навчальних закладів гуманітарного та негуманітарного профілів. Практична значущість дослідження: результати дисертаційного дослідження використані при розробці навчально-виховних, просвітницьких програм у проектуванні освітніх систем для фахівців в галузях загальної психології, викладачам ВНЗ III-IV рівня акредитації під час розробки навчальних програм і відповідного навчально-методичного забезпечення системи підготовки майбутніх психологів. Отримані результати дослідження дозволяють визначити предметно-педагогічні та педагогічні здібності у викладачів вищих навчальних закладів гуманітарного та негуманітарного профілів. Ефект впровадження - високий. Сфера використання вищі навчальні заклади, психологічні служби.

2. Object of research pedagogical capabilities of teachers of higher educational establishments. Subject of research psychological bases of development of pedagogical capabilities, in particular, detailed pedagogical capabilities, teachers of humanitarian disciplines at higher educational establishments. Methods of research. The complex of mutually supplementing methods of research has been used: theoretical: analysis, comparison, correlation, generalization, systematization; study and analysis of philosophical, psychological and pedagogical literature on the problem of capabilities for grounding of theoretical approaches to the problem of development of pedagogical capabilities for pedagogical personnel; empiric: supervision, conversation, questioning, testing, questionnaire, establishing an experiment; method of psycho-diagnostic inspection - for the study of communicative and organizational inclinations, formally dynamic properties of pedagogical personnel; their requirement in achievement; exposure of correlation of two alarm systems; to the orientation of personality; and also methods of mathematical statistics: cross-correlation, factor, plural linear regressive, comparative analyses; method of variation analysis, calculation of percent correlations. For verification of the authenticity of the results got the t-criteria of St'yudent is applied with the use of application of Statistika of 5,0 for of Windows package. The scientific novelty of the results of research: conception of psychological bases of the development of in detailed subject-pedagogical and pedagogical capabilities of teachers of higher educational establishments of humanitarian type is presented and their basic constituents; components and indexes of the detailed pedagogical capabilities of teachers of higher educational establishments are developed according to subject; certainly psychological features of development of indexes of the detailed pedagogical capabilities of teachers of higher educational establishments of humanitarian type comparing to the teachers of nonhumanitarian type are defined;

individually psychological properties of teachers of humanitarian and nonhumanitarian types and their connection with the detailed pedagogical capabilities are set; basic determinants of development of the detailed pedagogical capabilities of teachers of higher educational establishments of humanitarian type are established; the structure of the detailed pedagogical capabilities of teachers of humanitarian and nonhumanitarian types is developed on each of the objects, and their general descriptions are also picked out ; the model of development of the detailed subject pedagogical and pedagogical capabilities of teachers of higher educational establishments of humanitarian and nonhumanitarian types is developed, the mechanism of their development is defined; interrelation of development of pedagogical capabilities is set depending on individual psychological properties, style of pedagogical activity and experience of teachers of higher educational establishments of humanitarian and nonhumanitarian types; has improved interpretation of concepts "pedagogical capabilities" and the detailed "pedagogical capabilities", system of classification of capabilities of teachers of higher educational establishments, questionnaire of "Individual style of pedagogical activity of a teacher"; got subsequent development diagnostic complex of determining the detailed subject pedagogical and pedagogical capabilities of teachers of higher educational establishments of humanitarian and nonhumanitarian types. The practical significance of the study: the results of dissertation research used in developing educational, educational programs in the design of educational systems for professionals in the fields of general psychology, teachers, universities III-IV level of accreditation during the development of training programs and appropriate training and methodological support system for training future psychologists. The results got allow to define the detailed subject pedagogical and pedagogical capabilities for the teachers of higher educational establishments of humanitarian and nonhumanitarian types. The effect of the introduction - high. The scope of higher educational establishment, psychological services.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вісковатова Тетяна Павлівна

2. Viskovatova Tetyana Pavlivna

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Алла Борисівна

2. Коваленко Алла Борисівна

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щербан Тетяна Дмитрівна

2. Щербан Тетяна Дмитрівна

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьменко Віра ульянівна

2. Кузьменко Віра ульянівна

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яковенко Сергій Іванович

2. Яковенко Сергій Іванович

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Вісковатова Тетяна Павлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Вісковатова Тетяна Павлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.